

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Bonis Operibus Docto. Martini Lutheri Liber

Luther, Martin

Vuittemberge, 1521

VD16 L 7151

Vigesimo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33333

stant merita) pure & gratis ex amore & favore ad deum, ex eiusmodi fiducia nata. Ita, vt sinant eiusmodi opera omnia esse exercitationem & adimonitionem talis fidei & fiduciae magis & magis confirmandae. Nam sicut dictum est sepe numero, hæc fides omnia opera facit bona. Imo a fide oportet opera fieri, ita vt fides magister sit operum,

DECIMONONO.

Quid vicissim dñs deceat.

¶ E diuerso dominorum & matronarum est, regere ministros, anellas, & operarios suos non tyrannice. Non omnia ad viuum querere, sed interdū aliquid permittere, & pro tranquillitate & concordia cōnuere. Nam quando in hac vita terrestri in imperfecte fide viuatur, in nullo vniq̃ ordine & statu possunt omnia ad perpendicularum exigī. De quo S. Paulus ad Colossenses, 4. Domini quod iustum & æquum est, seruis prestare, sciētes quoniam & vos dominum habetis in celo. Ideoq; sicut domini nolunt a deo cū ipsis agi seuerissime, sed multa ipsis ex gratia remitti, ita vicissim debent eo mitiores erga suum esse famulitium, remittentes non nihil, data tamen interim opera vt bene viuant & discant deum timere. Hic iterum vides quid bonorum operum possit & pater & mater familias facere. Quam pulchre nobis omnibus bona opera, quā prope, quā multipliciter, q̃ frequenter admoueat & proponat, vt non cogamur de bonis operibus interrogare. Imo bene possimus obliuisci reliquorum eleganter apparentium & fulgentium, longe ascitorum, & humanius inuentorum operum. Vt sunt peregrinari, templa exstruere, indulgentias querere, & id genus similia. Hic quoq; a me dicendū esset quomō vxor marito suo vt suo superiori siue principi obedire, subesse, cedere, tacere, permittere debeat, vbi non sit contra deum. Rursum vt maritus vxorem diligat, ei non nihil indulgeat, non omnia ad amussim exigens, vt S. Petrus & Paulus multa in hanc rem dixerunt. Sed hæc res conuenit longiori decem præceptorum enarrationi, & potest ex his capitibus facile agnosci.

VIGESIMO.

Obedientia] sollicitudo.

¶ Verum quicquid dictum est de his operibus comprehenditur his duobus, obedientia & sollicitudine. Obedientia em̄ decet populares siue subiectos, Sollicitudo dominos siue superiores, vt curam habeant suos subiectos bene regendi, eos comiter & humaniter tractandi, & oīa faciendi, quibus ipsis vsui sint & auxilio. Hæc em̄ ipsorū est via ad cælum, hæc ipsorū optima opera quæ facere possunt in terris, quibus deo sunt acceptiores quā si alioqui mera facerent miracula. Ita dicit S. Paulus. Rom. xij. Qui præstet in sollicitudine. Quasi diceret. Ne moueatur quid reliquid vel homines vel ordines faciant. Neq; spectet vel hoc vel illud opus, siue luceat siue obscurum videatur. Sed obseruet suam conditionem

sumq; statū, cogitans tantū quomō subiectis suis profic. Ibi confis-
stat, non permittens sese inde diuelli, etiā si cœlum sibi imminet, neq;
hinc fugam cogitet etiā si infernus ipsū persequeretur. Hoc enim est
compendiaria via eum ad cœlū ferens. O si quispiam sic se & suū statū
obseruaret, idq; vnum ageret, quā diues honorum operū homo breui
fieret, ita occulte, ita tacite, vt præter deum nemo hoc mortalium resciret
atq; cognosceret. Sed hodie his omnibus omissis, cursitat alius in Car-
tusiam, alius huc, alius illuc. Quasi vero bona opera & dei præcepta sint
disiecta & in angulos abstrusa, quū tamen scriptū sit, Prouerbio, i. diuie
nam sapientiā præcepta sua prædicare foris, in plateis, in capite iubarum,
& in foribus portarum vrbis. Quo significatur in omnibus locis, statibus,
conditionibus, & temporibus affatū, abunde superq; adesse. Sed
nos excecati non videntes ea, alibi alia querimus. Quod Christus præ-
nunciavit Math. xxiii. Si quis vobis dixerit, Ecce hic est Christus, aut
illuc, nolite credere. Si dixerint vobis, Ecce in deserto est, nolite exire.
Ecce in penetralibus, nolite credere. Surgent enim pseudo Christi &
pseudo propheta.

VIGESIMOPRIMO.

¶ Rursum conuenit subiectis obedientia, vt omnem suam operam
& obseruantiam eo conuertant & omitendo, & faciendo, quod eorum
superiores exigunt, non permittentes sese inde vel pelli vel diuelli, non
respicientes quid alij fecerint. Neq; persuadeant sibi se vel bene viuere,
vel bona opera facere, siue orare id sit, siue ieiunare, siue quodcunq; ha-
bere possit nomen, si se in hoc non summo opere exercent. Si vero, vt
sæpe fit, a seculari siue prophana potestate quidpiam iuberentur, quod
diuinis præceptis vel contrarium vel impeditorium sit, ibi tum obedi-
entia finitur, ibi debitum est antiquatum. Hic em̄ oportet dici quod S.
Petrus principibus Iudeorum dixit. Oportet deo plus obedire quam
hominibus. Non dixit, non oportet hominibus obedire, id em̄ falsum
esset, sed oportet deo plus obedire quam hominibus. Ita principi apte
iniustam causam habenti, bellum gesturo, non est neq; auxiliandum,
neq; parendum. Præcepit enim deus ne proximum nostrum vel occi-
deremus, vel iniuria afficeremus, & iniuste offenderemus. Item, Po-
testate prophana præcipiente falsum testimonium ferendum, rapiendū,
mentiendum, decipiendum, & id genus alia, hic potius contemnenda
sunt bona, honor, corpus & vita, vt præceptū dei sit saluū & incolume.

DE QVINTO DEI PRÆ CEPTO.

¶ Quatuor priora præcepta habent sua opera in ratione, hoc est, quod
1 ij